

sitor cum ejus providentia, & pecunia, proprium agens negotium, quamvis acquisitionem faciat in faciem diversae perfongit, ita namque illa persona, in cuius faciem quae sit est Officium, quando reservatio sit pura, simplex, & generalis, regulariter & iuxta frequentiorem praxim, nullum Officii dominium, vel jus in eo acquirit ad proprium commodum, sed totum jus, commodum, & dominium quo ad eos, & alios habentes causam ab eo, est domini pecunia, qui ejusdem Officii dispositionem habet, illudque pro libito distrahere potest, etiam sine contentu illius, in cuius persona cantat, ut in Cap. feq. quoniam illa persona dictum solum demonstrata, vel definita proprio loco vacationis per ius mortem, vel delictum in Officio, & sic respectu ipsius Principis, qui alium non recognoscit. Officiale nisi illum, cui concessionem fecit, & quem in eis liberis, & rotulo descripione habet, eodem modo, quo in feudi receptione est, non intret regula plus valere quod agitur, quam quod similare concipiatur. Et nullam, Princeps contrahit obligationem erga dominum pecunia, ad cuius favorem decreti reservationem concepit, nisi quod tenetur admittere venditionem, vel resignationem Officii, quam facere vellet reservari sine consenso Officiale, quoniam verum, & quod commodum ille, qui dedit pecuniam, est dominus, atq; moriens totum eius jus transmittit ad heredes, donec vivit illi, in cuius persona Officium cantat, utpote folium demonstrata, ut supra, & que, ut vulgo dici foler, appellatur testa de ferro, adeo frequenter contingat, quod illa persona id ignorat, quod; ea mortiente, quamvis nullum proprium Officium habeat, magna, & multe contingat Officiorum vacationes, eo quod negotiatorum curant acquirere haec Officia in faciem illorum, quos vident nimirum validos, & robustos, unde propter illorum longam credunt, & sperant vitam, ut ita minus periculo vacationis subveniant idque ubi reservatio decreti simpliciter, & absolute ad favorem domini pecunia Officium acquiruntur fiat.

Quæterimus itaque cadere solent, ubi facta acquisitione in persona alterius, nulla sequatur decreti reservatio ad favorem acquisitum, vel illa sequatur limitata durante vita ipsius, vel alterius, aut in aliis casibus, aut scilicet, in uno, vel altero ex his casibus confessura facta donatio pretii ad favorem illius, pro quo acquistatum est Officium, cuius propterlibet liber, plenus dominus efficiatur. Atque ubi agitur de extraneo, vel ita conjuncto, quod ius legitime non habeat in bonis datoris pecunia, vel acquisitoris, magis receptum est, I. ut confutatur facta donatione, tunc autem praefata juris regularis, & propositiones juris attenduntur, quando colluctantibus hinc inde ad miniculis, conjecturis, & argumentis, ita voluntas ambigua remanat, ut illis hinc inde conquaefatis, vel debilitatis, ad iuris presumptionem recurrere oporteat, ita que videtur vera via decendi istas, & similes questiones, quæ potius facti, & voluntatis sunt, quam juris, ut supra.

Præterea, ubi etiam ex facto, vel ex jure, sive ex utroque sicut juncto pro donatione, vel respectivo pro imputatione, & compensatione responderi debeat, quia sic expressa, vel presumpta, & conjecturata suadat voluntas acquisitum, adhuc spectanda est voluntas eius, pro quo Officium acquisitum fuit, quoniam potest sibi non expedire habere Officium vitalitatem ita subiectum vacationi, & non libera dispositionis, praesertim in casu infirmæ valetudinis, vel senectutis, quo casu resignatio non admittitur, ut in Cap. sequenti, quodque sibi magis expediat obtinere legitimam in quota bonorum folium, & aliorum, que in hereditate remanerunt, obtinendo solum quotam, seu ratam hujusmodi iurum vitalitiorum iuxta dispositionem juris, ex infirmis in sua Legitimæ, Detractionum fede, T. ac etiam ad vertitur in fide Feudorum, occasione agendi de imputatione feudi novi in legitimam primogenitum, V. cum similibus. Si enim non tenetur legitime creditor, sive sit descendens, sive, juxta magis receptam sententiam, de ascendens, illam recipere in pecunia, vel in mobilibus, aut fructibus, quies illa non adhibetur cautele, quae Socini vulgo dicuntur, cum iure sibi debita fit quanto omnium bonorum, iuxta illorum species, & qualitates, quæ facti circulant non exigant, ut intrare possit Judicis arbitrium, juxta ea, que in sua Detractionum sede habentur, X. multo minus cogendum est invitum illam accipere in hujusmodi iuribus adeo periculis, & resolutilibus, & non libera dispositionis, ut supra. Potissimum vero, & tortus ubi non agitur de illis Officiis inferioribus secunda, vel tercia classis ad folium commodum pecuniam deservientibus, & in quadam libro communis commercio, cestib; dictis casibus infirmæ valetudinis, vel gravis exatris existentibus, sed agitur de Officiis majoribus, Prelatū, & justitiæ administrationem annexam habentibus, in quibus plura considerantur præjudicis, Primo tempore illud majoris periculi, & danni ratione magni præsumtum.

16 Evidemque retentis terminis dotis, atque ad instar, ex rationis identitate, vel parificatione legis, idem in his Officiis, vel eorum pretio dicendum venit circa imputationem ejus, quod immediate receptum est in istam causam per legitime creditur a tertio, intuitu tamen, & contemplatione parentis, qui sit legitima debitor, dum a parente potius, quam a tertio acceptum videtur, ut in dotali fede, ac etiam in illa legitima advertitur: Q.

17 Sed in extranei quoque ad hoc legale debitum non obligatis intrare solet eadem imputationis, seu verius compen-

sationis quæstio, aut anticipati implementi legati, vel alterius dispositionis factæ ad favorem illius personæ, in cuius faciem quæcumque est Officium, juxta causam nostra ætate disputatum in Rota, que cum resolutionum varietate difficultatem agnoscit, unde propteræ controversia per concordiam finem habuit. R.

In his autem omnibus, vel similibus questionibus, pro meo sensu dignocetur, frequenter quidem, sed semper utiliter pro isto declamatus, & inculcat error procedendi cum regulis, & propositionibus generalibus juris, in abstracto, sive cum aliquibus decisionibus, & auctoritatibus, que certos percipient diversos casus, quasi quod iuris questiones essent, cum verius facti potius, & voluntatis dicende sint, cumque regula iuris inducent quandam simplicitatem iuris presumptionem, attendendum solum quando res omnino in ambiguo sit, atq; impossibile videatur, quod factum ita definitum sit circumstantiis talibus, ex quibus verimilis voluntas non defumatur dictæ presumptionis juris conformis, vel respectivæ difformis, hinc per Judges, & confundentes principaliiter in hujusmodi quæstionibus examinandis, & decidendis infinitum est in facto poriis, quæ in jure, expendendo singularium causarum qualitatæ, & circumstantiarum, ex quibus defumatur una, vel altera voluntas, cujus revera potius, quam juris est quæstio; Atque in presumptionibus, & conjecturis expendendis, neq; procedendum est cum generalitatibus, vel an illarum aliqua in aliis casibus canonizantur, vel reprobantur fuerint, sed in illo casu individuo, ob personarum, locorum, & temporum qualitatem, atque circumstantias ponderari debent, non singulariter, & disjunctim, sed unitim cum solita regula, ut singula, que non profunt, uniuersit, ut sapiens, in Fidei commissorum prefertur fide agitur de ista conjecturali inateria, ac etiam in fidei judiciorum, occasione agendi de probatione presumpta, seu conjecturali, & administrativa. S. Ut enim ibi advertitur, sicut bene simili, quod eadem individualis conjectura, & presumptiones, in aliquibus casibus canonizantur, in aliis autem reprobantur mercantur, sive quod illa, ac etiam minoris, in aliis casibus reputata sunt sufficietes, in aliis vero eadem, aliae longæ majores, reputari debeat insufficietes. Tunc autem praefata juris regularis, & propositiones juris attenduntur, quando colluctantibus hinc inde ad miniculis, conjecturis, & argumentis, ita voluntas ambigua remanat, ut illis hinc inde conquaefatis, vel debilitatis, ad iuris presumptionem recurrere oporteat, ita que videtur vera via decendi istas, & similes questiones, quæ potius facti, & voluntatis sunt, quam juris, ut supra.

Præterea, ubi etiam ex facto, vel ex jure, sive ex utroque sicut juncto pro donatione, vel respectivo pro imputatione, & compensatione responderi debeat, quia sic expressa, vel presumpta, & conjecturata suadat voluntas acquisitum, adhuc spectanda est voluntas eius, pro quo Officium acquisitum fuit, quoniam potest sibi non expedire habere Officium vitalitatem ita subiectum vacationi, & non libera dispositionis, praesertim in casu infirmæ valetudinis, vel senectutis, quo casu resignatio non admittitur, ut in Cap. sequenti, quodque sibi magis expediat obtinere legitimam in quota bonorum folium, & aliorum, que in hereditate remanerunt, obtinendo solum quotam, seu ratam hujusmodi iurum vitalitiorum iuxta dispositionem juris, ex infirmis in sua Legitimæ, Detractionum fede, T. ac etiam ad vertitur in fide Feudorum, occasione agendi de imputatione feudi novi in legitimam primogenitum, V. cum similibus. Si enim non tenetur legitime creditor, sive sit descendens, sive, juxta magis receptam sententiam, de ascendens, illam recipere in pecunia, vel in mobilibus, aut fructibus, quies illa non adhibetur cautele, quae Socini vulgo dicuntur, cum iure sibi debita fit quanto omnium bonorum, iuxta illorum species, & qualitates, quæ facti circulant non exigant, ut intrare possit Judicis arbitrium, juxta ea, que in sua Detractionum sede habentur, X. multo minus cogendum est invitum illam accipere in hujusmodi iuribus adeo periculis, & resolutilibus, & non libera dispositionis, ut supra. Potissimum vero, & tortus ubi non agitur de illis Officiis inferioribus secunda, vel tercia classis ad folium commodum pecuniam deservientibus, & in quadam libro communis commercio, cestib; dictis casibus infirmæ valetudinis, vel gravis exatris existentibus, sed agitur de Officiis majoribus, Prelatū, & justitiæ administrationem annexam habentibus, in quibus plura considerantur præjudicis, Primo tempore illud majoris periculi, & danni ratione magni pre-

tii; Secundo onus administrandi munera Officio annexa;

20 Tertiò alterum onus vivendi cum maiori decore, & formalatu in statu qualificate Praelatura; Quartò, quoniam non ita de facilis refugio admittitur, ut in Cap. sequenti; Et quintò quia persona constituta dicitur in quadam necessitate perseverandi in eo statu, ita in pluribus oneroso; Et consequenter quoties non confit de voluntate ejusdem Officiale, ob ambitionem, & honores illud Officium affluerit, quodque sibi innotescat hoc onus imputationis, (dum probabilitate hujusmodi substitutum iuris ignarus potius non cogitare ad hanc imputationem, sed potius potuit credere, & sperare hanc elargitionem pro honorificentia communis ipsius debitoris legitima; qui acquisivit, aliorum coheredium, & conjunctorum) nimis durum videtur illum ad id cogere, ideoque non de facilis animus acquisivit aliquibus decisionibus Y. imputationem pretii Clericatus Camere firmantibus cum regulis, & propositionibus generalibus, quoniam in hoc casu illa videatur probables ob circumstantiam, quod Officiale videratur Officium, ac deferat esse Clericus Camere, contentus restituere pretii accepti, unde propteræ celabat dictæ considerationes, quibus urgenter intrare videtur Judicis arbitrio pro aliqua reductione, quæ dici mereatur dictorum onerum, & incommodorum compensativa, ut propteræ integrum premium non sit ita simpliciter, & rigorose imputandum, ut occasione agendi de imputatione donationis, contemplationis matrimonii, cum onere majoratus, vel primogenitura alibi adverterit; Z. Adhuc tamen occasio non præbiit ad formiter disputare, ut maturum jucundum desuper emforrari potuerit.

a lib.2. de Regal. disc.1.4. b de Regal. disc.1.5.

c lib.6. de doce. disc.8. lib.2. de Regal. disc.29. lib.8. de credito disc.35. d lib.8. de credito disc.35. & 72. & d. disc.83. & doce. & alibi. e lib.5. de judic. disc.35.

f lib.1. de feud. disc.78. lib.8. de credito disc.12. & 151. & alibi plures. g lib.4. de emphectus disc.58. lib.13. de pension. disc.1. & alibi plures.

h lib.2. de Regal. disc.2. cum multis sepp. & disc.16.3. & in tractatu de locis Montis cap.2.

i lib.2. de Regal. disc.1. n.3. disc.17. n.9. disc.1.5. n. 6. lib.1. de feud. disc.4. & septu. i lib.2. de Regal. disc.1. & in alibi.

j lib.1. de Regal. disc.1. & 150. m. De doce. disc.9. per tot. n Relati d. disc.9. de doce.

o Ead. disc.9. de doce. p. De Legatis lib.11. disc.1.5.

q De doce d. disc.9. & de legitim. disc.1.3. & 15. & alibi.

r Lib.1. de feud. ubi allegantur disc. edita in co. cu.

s lib.10. de fidicomm. per tot. & lib.15. de judic. disc.33.

t lib.9. de legitim. & detract. disc.1.3. & disc.1.5. n. 11.

u lib.1. de feud. disc.1.9.

x d. tit. de legitim. disc.10. & in alibi plures.

y Rota apud Merlin. disc.273. repetit. dec.54. p. 5. rec. alibi.

z Relati disc.1. de Regal. z lib.2. de Regal. disc.1.50. lib.9. de legitim. & disc.3. alibi cod. tit.

De Officiorum resignatione, & alienatione, vel translatione de uno in alium, vel eorum obligatione, & quomodo esse dicuntur in commercio, in substantia, vel in pretio, sive in commodityte, & quando resignationis admisso denegari posse.

S U M M A R I U M .

1 De propositione, quod Officia Romanae Curie sunt in commercio, ad instar honorum allodialium.

2 Quod non sunt in commercio sine auctoritate Papæ, & quando dicta propositione intelligatur.

3 In Officiis, & feudis, & similibus illis, quæ habent assensum ei potior, & vincit alios anteriores, quæ non habent.

4 Papa tenetur praefare assensum resignationibus Officiorum, & quando posse illam denegare, & de casu infirmæ valetudinis.

5 In qua etate soleat, & posse denegari.

6 Negari potest admissionis resignationis Officiorum Praelatorum, & de differentia resignationis Officiorum.

7 Et praefitem de diversitate circa reservationem decreti.

8 De aliis causis denegandis admissionem resignationis, praesertim ubi sunt Officia donata.

9 De alio assensu, quod pretium Officii sit in libero commercio, quomodo sit intelligendum.

10 Quando pretium sucedat loco rei, & sit ejusdem naturæ.

11 De commodityte in Officiis, aliquidque bonis prohibitis.

12 Quid in bonis emphectis hereditariis, & de differentiis inter bona, & Officia.

Card. de Luc. de Offic. Venal. Sc.

V Olit in Curia per ora Pragmaticorum assumptum, à Rota quoque aliquando affirmatum, & ab aliis quibus ex nostris professoribus, cum quibus (excubiliis quidem) aliqui exteri transferunt, quod ita Romanæ Curie Venalia Officia, ad instar aliorum honorum indifferenter quæ sub nomine, seu vocabulo allodium, ad libertatem denotandam, explicari solent, ad illa liftingendum à feudalibus, & emphætoctis, aliquid non libera dispositionis, in commercio existant. Aliqui vero hoc assumptum ita simpliciter non recipientes, cum illa procedunt distinctione, ut id procedat in pretio, non autem in substantia Officii. B. Verum, & in hoc dignissim videtur superficialium Pragmaticorum error, tot aequorum productivis, procedendo indefinitè cum proportionibus generalibus vel cum auctoritatibus littera, & superficie, quoniam praestatum assumptum, attenta majori frequentia, & contingibilitate, verificari videtur de facto; falsum vero est in jure, ut etiam contingit, exempli gratia, in feudi Regni Neapolitan, in quo adeo illorum magna copia est, cum quædam extraordinaria, & imporia mixtura qualitatis patet, & providentia, & hereditaria, etiam ultimi mortientes, qui in feudi quantumvis antiquis, successorum sanguinis, etiam ex causa voluntaria legati, usque ad integrum feudi valorem gravare potest, atque ubi legitimum in feudalibus successore habet, potest etiam illud vendere, quia Rex non potest, nec potest affensem denegare, ideoque pariter de facto, attenta frequentiori contingenti dici potest, quod fint in commercio, & tamen de jure id prouersus falsum est, quoniam ob alieni, vel disponibili prohibitionem, donec legitime, & in forma confusa, & fœlmi assensus Regius accedit, dicuntur non esse in commercio, adeo quilibet contrafentis, & etiam quoniam non semper assensus praestans est, cum quandoque licet denegari valeat, qui possessor feudi legitimo in feudalibus successore caret, sive quod in exteriori alieno fieri vellet.

Id autem adamassim verificatur in hujusmodi Officiis, 22 quæ propteræ, ut antecedenti Capitulo, & alibi infraenum, ut regula parificantur, atque cum feudalibus terminis tractantur; immo etiam parificantur beneficiis aliquid bonis differentibus in privato libero commercio non existentibus, cum resignatio, aliave alienatio, seu translatio, ex privata folium conventione inefficax sit, nullumque ius in Officio, vel ad illud tribual, donec legitime, & juxta stylum, per Papam, vel Officiales ad id deputatos, adeo quilibet privata conventione aliud non importet, nisi simplicem tractatum, seu preparacionem futuræ resignationis, vel alienationis, perfectionem recipere debentis, à benefaciō, & admisso Papæ, à quo (ut in precedentibus Capitulo dictum est) Resignarius, vel translatarius directe, & immediate obtinet dictum Officium, tanquam vacans per illam factam, & civilem mortem, quam sibi ipsi tribuere dicitur possessor mediante resignatione, tanquam extinctiva potius, quam translativa cessione, adeo ut possessor Officium sine dicto assensu prius unum resignet, postmodum vero cum assensu alteri, ite posterior actus est prior, & iste Resignarius Officium obtinebit, ut etiam in locis Montium, aliquid juris regalis, absque superioris auctoritate in privato commercio non existentibus receptum habemus; C. ergo falsum est assumptionem, quod ad instar bonorum allodialium, & indifferenter fint in commercio.

Et ulterius licet Papa, nec soleat, nec de iustitia posit 4 hujusmodi resignationibus, & translationibus assensum denegare, sicut stylo, sub cuius fide illi, qui Officia emerunt dicere possent tales fecisse acquisitions, quas alios non fecissent, nihilominus iuste assensus denegari potest in statu infirmæ valetudinis, ob quam probabilis urgeat suspicion, quod id fieret ad fraudandum imminentem vacationem, ut in eadem Regalium sede advertitur; D. adeo ut inret etiam quæstio an jam admissa resignatione invalida consideretur, ubi mors resignantis intrâ brevem terminum sequatur, juxta benefaciō regulam de infirmis resignationibus, in qua tamen pars negativa probabilior videtur, quoties non confit de extrinsecis probations de fraude, & collusione, cuius particeps fuerit Resignarius, decipiens Dataria Officiale deputatum ad recognoscendum statum resignantis, aliam enim Resignarius dicere potest, B. 2 quod

quod sequatus fuerit fidem dicti Officialeis cuius negligentiā, vel inadvertentia, Datari sibi imputare debet, ex regula, quod culpa, vel negligētia praeponiti praejudicare debet praeponenti potius, quam tertio; Ac etiam quia dicta beneficialeis regula, utpote à jure exorbitans, trahenda non est ad calum, de quo non disponit, ut occasione casus particularis in eadem Regalium sedē advertitur. E.

S5 Infirmis autem valetudinē æquipollit gravis atas, cū causatione eadem fraudis ratio intrat ad supplantandam imminentem, vaccinationem ex propositione, quod ipsa secessus morbus est, ad quem effectum ex Datare stylo, vel decreto pro regula generali attendit atas annorum 62. completorum, ultra quam hujusmodi resignations non admittuntur, nisi ex gratia speciali Papæ; Quamvis enim in hac materia atatis, ex qua pendet regulatio vitæ, seu timor mortis, revera non intret regula generalis, & uniformis, ob disformitatem aeris complexionis, salubritatis, aliarumque circumstantiarum, ut in suis fedibus occasione agendi de letione in contrabitus vitalitatis adveretur; F. Attamen quia magnus effet seminarii lumen, magnaque resultarent confusiones ob copiam Officiorum, & frequentiam resignationum, si in singulis casibus hujusmodi confiderationes essent examinandas, idcirco oportuit regulam generalem statuere, eo modo, quo lex civilis in regulanda verisimili duratione, vite hominis ejusque taxa fecit, ut locis proximè citatis advertitur, ac etiam Cancellaria stylus induxit uniforme tempus pro regulatione quindenniorum in beneficialeis, atque ad instar idem sequuntur eis in quindennio emphytice.

Cessantibus item praefatis causis infirmitatibus, vel gravis atatis, videtur quoque, ut circa injuritiam denegari possit, resumptioni resignationi illorum Officiorum primæ classis, que annexam habent qualificatam Prælaturam, ac etiam administrationem iustitiae, aliorumque gravium munera; Ut enim infinitum suprà in Cap. 4. in aliis Officiorum secundis, & tertia classis, non videtur electa industria personæ, neque principaliter contemplata administratio, sed principaliter illa continent merum negotium burse, & quandam speciem investimenti pecunie, tanquam peremptionem, & venditionem futurorum emolumenitorum ad vitam sub incerta ales, quod at utrue contrahebit commodum, & incommode æqualiter se habere potest, unde propter eis nil referit, an penes unam, vel alteram personam Officiale refusat, quotes non intret dicta ratio fraudis; Quamvis eam pleraque Officiale secunda classis a annexo habeant quadam exercitum potius, quam administrationem in expeditionibus Cancellariae, nihilominus quia de confutidine istud exercitum explicari potest, & solet per substitutos, in hoc munere peritos, ut infra Cap. 19. idcirco nil referit an titulus Officiale penus unum vel alterum refusat, nullumque dignoscitur inconveniens ob hujusmodi Officiorum venalitatem, ut eodem Cap. 4. advertitur.

Non est in Officialeis majoribus, & Prælatis, praesertim verò in Cameralibus, Auditoriis, Thefaurariis, & Clericorum Camerae, quoniam ut eodem Cap. 4. advertitur, eis principaliter annexa est, non solum qualificata Prælatura, sed etiam magna administratio iustitiae, aliorumque munierum, idisque dicitur principalle electa industria personæ, atque venalitas non confitit in ipso Officio, sibique annexa Prælatura, & administratione, sed solum accessoriōe ob notabiliter quantitate emolumenitorum, alia quam ratione administrationis assignatorum, & percipientiorum, unde propter eis in sepefactione talis Officiale sollemniter juramentum, & per consequens inter Principe, & Rempublicam ex una, & Officiale ex altera, initio dicitur reciprocus contradictrum non dissolubilis, nisi de mutuo consenti, idisque magna dignoscitur differentia inter unam, & alteram Officialeis speciem.

Istaque differentia comprobata remanet a diverso stylo resumptionis decreti, quoniam, ut jam infinitum est in Cap. antecedenti, in aliis Officialeis minoribus, & popularibus secundis, & tertia classis, frequens datur calus, quod id procedat, quando non intrat tubrogatio pretii loco rei, focus autem ista tubrogatione intrante.

In quantum autem liberò commercio, sed improprio, esse dicuntur ista Officiale, eodem modo, quo sunt etiam bona feudalia, & emphyteutica alienari, vel hyphocari prohibita, aliaque bona, vel jura confimilem prohibitionem habentia, atque quoad substantiam in commercio non existentia, ut praesertim pro frequenti Curia præxistit pensiones Ecclesiasticae, in illorum scilicet commodity, quæ

tamen jure, crediti potius, quam dominii, adhuc habet ius cogendi debitorem mororum ad vendendum Officium, ut ex pretio fatiscat; Id autem non procedit in his Officialeis majoribus, quoniam incongruum foret, ut in arbitrio privatuarum perlonarum repositum eset depone Prelatum, & Officiale ita qualificatum, ideoque reservatio decreti in his Officialeis operatur, quando est jure dominii, ut pretium, & respectivæ emolumenta assignata, utpote extranea ab administratione, sicut reservatoria, & quando est jure crediti, ut habeat ius, & actionem ad eadem emolumenta, in concurvi aliorum creditorum non habentium decretem, ac etiam ad pretium, quando Papa placeat resumptioni praesertim assensum, non autem, ut reservatoria facultas detur alienandi Officium; Et licet iste calus raro sit contingibilis, quoniam non de facili ista resignatione sunt, & quando fieri velint, libenter dari soleat assensus, ut possit Papa alteri benevolo, vel benemerito gratificari, nihilominus quando causa contingenter, arque licentia negaretur, dici non posset, quo fieret injuritiae, denegando id, quod solitum, & debitum est.

Prout quamvis in aliis Officialeis minoribus secundis, & tertia classis, in quibus de facto procedit dictum assumptum, ut sint in commercio, motivum denegationis facultatis resignandi restrinxatur ad affirmare valetudinem, & gravem atatem, non per hoc tamen præcise, & taxativè ad istas causas arbitrium denegandi restringit videtur, quoniam ob facti circumstantias verificari quandoque potest iustitia motivum, iufaque causa denegationis; & praesertim iustitia denegari potest, imo debet admisso resumptionis illorum Officiorum, qua ex Pape donationibus possideantur titulo lucrative, cum immo potius error dicendus veniat id facere ut in Cap. 9. Et per consequens ex pluribus conclusitur fallitas dicti assumptum, quod ipsa Officia finit in commercio.

Falsum quoque confitum est alterum assumptum ita generaliter, & definitè sumptum, ut sit in commercio illorum pretium, ubi adhuc sit in statu intrinsecō, tanquam ipsi Officio connexum, & ab eis non separatum quoniam tunc fine dubio censetur ejusdem naturæ, & qualitatis, qualis est ipsum principale subiectum, istoque calus, retentis eidem terminis feudalibus, cum quibus materia regulat solum ex quadam juris fictione, vel subtilitate, pretium quamvis intrinsicum, & connexum, dicitur esse in patrimonio, vel hereditate allodiali, ac reputatur de bonis indiferentibus, & allodialibus, ad effectum (exempli gratia, ut primogenitus possessor feudi novi teneatur illud conferre) cum aliis fratribus, & coheredibus, vel quod teneatur imputare, sive ut pro eo teneatur ad debita, & onera acquirentis, cum similibus effectibus in propria Feudali fidei recentis, G. non autem ad effectum libertatis commercii, nisi possit quam pretium ex privato, & voluntario facto separatum fuerit ab ipsa substantia peritus alienacionem, quoniam tunc procedit assumptum, quod pretium feudi non est feuale, dummodo talis separatio, ut dictum est, sequatur ex facto privato, & voluntario, secus autem si ex facto necessario, cum autoritate Judicis, ad instanciam ius habentis super ipso feudo, vel respectivo Officio, allave re in commercio non existente, cum tunc intret tubrogatio pretii loco rei, ejusdemque juris, & naturæ censetur, ut in suis fedibus advertitur. H.

Quare cum ea, que de prohibita resumptione, vel alienatione fine alicuius dicta sunt, fine dubio, eidem retentis terminis feudalibus, procedant in hypothese, ut haberetur infra in Cap. 1. argendo de coveniente creditorum, si in vim reservationis decreti ad instantiam creditorum, qui illud habent, fiat venditio Officiale, utique in pretio exinde retrahendo, potiores erunt creditoris habentes assensu, seu reservationem decreti, alios qui carent, quoniam pretium, tanquam tubrogatum loco rei, ejusdem censetur nature; Ergo, exceptis superius infinitus effectibus, neque istud assumptum subsistit, ut pretium sit in libero commercio, ad instar honorum indiferentium, & allodialium, cum id procedat, quando non intrat tubrogatio pretii loco rei, focus autem ista tubrogatione intrante.

In quantum autem liberò commercio, sed improprio, esse dicuntur ista Officiale, eodem modo, quo sunt etiam bona feudalia, & emphyteutica alienari, vel hyphocari prohibita, aliaque bona, vel jura confimilem prohibitionem habentia, atque quoad substantiam in commercio non existentia, ut praesertim pro frequenti Curia præxistit pensiones Ecclesiasticae, in illorum scilicet commodity,

quæ nullum ius in re, vel ad rem tribuit, atque nullatenus Officiale substantiam tangit, sed importat nudum factum perceptionis ipsorum fructuum, & emolumentorum, tanquam ab ipsa substantia, vel causa productiva separatarum, adeo ut ille commoditatis cessio, vel alienatio aliud non importet, nisi mandatum irrevocabile in rem propriam, quod cedens cessionario tribuit ad possidentem, administrandam ipsam rem nomine, & vice cedens, ac perceptis fructus, quos perceptos sibi applicat, suoque facit, unde propterea Officiale substantia, & titulus adhuc prelevare dicuntur, ut prius, in persona cedens, atque si iste Officium cum afferentis Papa altera vendat, vel relinquat, sive obligat, iste erit potior, & primum cessionario excludet, cui solum competet actio contra personam cedens, ejusque bona ad damnum, & interesse, ut in suis fedibus Feudali, Emphyteutica, & Pensionaria advertitur; I. Et licet respectu bonorum empheuticorum hereditarium qualitatem habentium, Rota Romana se involvite videatur opinando, quod ob hypothecam contractam super commodity, competere valeat creditori, vel cessionario actio realis, vel personalis in rem scripta, five interdictum possessorum, etiam contra tertium possessorum, qui rem obtinuit in substantia & proprietate cum titulo legitimati translatio domini, ob dominum assensum; L. Attamen quidquid fit de veritate huius assumpti (quod tamen nunquam placuit, nec placet) forte ob hereditarium qualitatem, ob quam talia bona liberis, & allodialibus quedammodo exequata videtur, adeo ut tenui ejusdem Tribunalis, & illorum, qui in eius auctoritatem jurant, alienandi prohibiti adjecta folium videatur pro interesse Domini; Certum est, quod ad instar feudorum, quinimum magis, in iis Officiale id nullatenus procedit, sed ex ipso, quod cum auctoritate, & assensu Papæ, juxta stylum, taeta cedens Officiale in alterum, vel ejus obligatio cum reservatione decreti, resumptioni redditus tutus, nullumque ius cessionario commodity, vel creditori habenti illam obligatam remaneat, eodem modo, quo praesertim in locis Montium, & in pensionibus Ecclesiasticis, & similibus, ut locis monasticis advertitur.

a De regal. difc. 2-n. 8. difc. 4-n. 4. & in aliis pluris cod. tit. & tit. de feud. difc. 78-n. 16. b Eisdem locis mon. citatis. c Difc. 4-10. 11. & seqq. & 41. de Regal. difc. 6. de feud. & frequenti in utroque titulo de feud. & de Regal. & in tract. de locis Montium cap. 2. d difc. 6. de Regal. & in annot. ad eundem difc. e De Regal. difc. 6. & in ejus annot. f De Regal. difc. 30. de donat. difc. 4. & alibi. g lib. 1. de feud. difc. 12. & 19. & seqq. h lib. 4. de emphyteuti difc. 36. & 38. & in annot. lib. 1. d. f. regal. difc. 42. 78. & 98. lib. 2. de Regal. difc. 4. lib. 6. de. de. difc. 83. lib. 8. de credito difc. 35. & 50. & alibi. i Super litera H. 1. d. difc. 58. de emph. & in ejus annot.

De eadem materia resumptionis Officiorum, quale ius tribuat Resignarii, ubi ex sola partium conventione, ante illam admissam, conclusa sit, & cuiusnam sit damnum, vel periculum, quod importet tractatum de resignatio.

3 An in contractibus perfeccis inter partes, qui tam excedunt perfeccione à facto terii, detur punitientia. 4 De punitientia in beneficiis, & matrimonio.

5 Quod conventio perfeccia inter partes, licet imperfecta repedita terii, obliget ad interesse.

6 Quando regulanda est voluntas, si est perfeccia, vel imperfecta.

7 De differentia inter loca Montium, & Officia vacabili ad hanc effectum.

8 Quid importet adum resumptionis Officiale esse perfectum, vel imperfectum.

9 An, & quando emitor Officia reddatur tutus, & de differentia inter Officia, & loca Montium.

10 Bonum publicum prevalere debet privato.

Gard. de Luc. de Offic. Venal. etc. com-

que nullum ius in re, vel ad rem tribuit, atque nullatenus Officiale substantiam tangit, sed importat nudum factum perceptionis ipsorum fructuum, & emolumentorum, tanquam ab ipsa substantia, vel causa productiva separatarum, adeo ut ille commoditatis cessio, vel alienatio aliud non importet, nisi mandatum irrevocabile in rem propriam, quod cedens cessionario tribuit ad possidentem, administrandam ipsam rem nomine, & vice cedens, ac perceptis fructus, quos perceptos sibi applicat, suoque facit, unde propterea Officiale substantia, & titulus adhuc prelevare dicuntur, ut prius, in persona cedens, atque si iste Officium cum afferentis Papa altera vendat, vel relinquat, sive obligat, iste erit potior, & primum cessionario excludet, cui solum competet actio contra personam cedens, ejusque bona ad damnum, & interesse, ut in suis fedibus Feudali, Emphyteutica, & Pensionaria advertitur; I. Et licet respectu bonorum empheuticorum hereditarium qualitatem habentium, Rota Romana se involvite videatur opinando, quod ob hypothecam contractam super commodity, competere valeat creditori, vel cessionario actio realis, vel personalis in rem scripta, five interdictum possessorum, etiam contra tertium possessorum, qui rem obtinuit in substantia & proprietate cum titulo legitimati translatio domini, ob dominum assensum; L. Attamen quidquid fit de veritate huius assumpti (quod tamen nunquam placuit, nec placet) forte ob hereditarium qualitatem, ob quam talia bona liberis, & allodialibus quedammodo exequata videtur, adeo ut tenui ejusdem Tribunalis, & illorum, qui in eius auctoritatem jurant, alienandi prohibiti adjecta folium videatur pro interesse Domini; Certum est, quod ad instar feudorum, quinimum magis, in iis Officiale id nullatenus procedit, sed ex ipso, quod cum auctoritate, & assensu Papæ, juxta stylum, taeta cedens Officiale in alterum, vel ejus obligatio cum reservatione decreti, resumptioni redditus tutus, nullumque ius cessionario commodity, vel creditori habenti illam obligatam remaneat, eodem modo, quo praesertim in locis Montium, & in pensionibus Ecclesiasticis, & similibus, ut locis monasticis advertitur.

Ubi vero ex facti qualitate, & circumstantiis conflitet de perfecta conventione inter partes, adeo quod eas voluntas dicatur iam in termino, quamvis ex natura, & qualitate rei actus expecte omnino modum perfectionem à facto terii; Et tunc licet involuta sit qualitas, an ista imperfecta præbeat contrahentibus, vel eorum uni liberam punitientem penitendi; C. Nihilominus, exceptis spiritibus, ut exempli gratia, fuit resumptiones beneficiorum, que donec admittantur per Papam, sicut ad libitum revocabiles, ut in sua Beneficiale fide habetur. D. ac etiam est mandatum ad contrahendum matrimonium, ut pariter habetur in sua fide. Matrimoniali, cum similibus; E. In profanis tamen verius videtur, ut quod ipsa partes haec libera penitenti facultas in una ipsarum, altera invita non detur, idque ubi etiam exercibilis non est præcisa coactio ad ipsum factum, attamen intraret actio ad quanti interest, ut latius in materia Donationum, F. & alibi insinuat, ubi quis ex copia auctoritatum cum enratiore diversitatis opinionum poterit sibi satisfacere, & per consequens quodcumque accidens intermedium, quod interveniat, tam ad lucrum, quam ad damnum, erit empirio, vel resignarii, tam ex regula, que habetur in contractu emptionis, ut latius in materia Donationum, F. & alibi insinuat, ubi quis ex copia auctoritatum cum enratiore diversitatis opinionum poterit sibi satisfacere, & per consequens ex obligatione ad damnum, & interesse, quae operatur idem; G. quamvis enim id non procedat in feudis Regni Neapolitanii, in quibus ob strictam alienan di prohibitionem, refundantem ab eis particuliari configuratione, que latius patet, quam prohibito juris feudalis, certa sit ista libera facultas penitendi, absque aliqua rejectione dannorum, & interesse, ut in eadem Feudali seadetur; attamen id provenit ex ibi recepto stylo, que cestant, in terminis juris communis contrarium regius videtur.

Quare, ut præmissum est, facti potius, quam iuri est qualitas, an ista perfectio adit necne, atque super hujus questionis regulationem nimis faciunt ea, que in suis fedibus considerantur in altera questione, an scriptura conventione super contractu initio requiratur ad perfectiōem, quam interim impedita, vel potius perfectiōne inter contrahentes non impedita, defiderat censeatur ad solam probationem; H. atque in ista facti, & voluntatis questione aliquia notabilis dignoscit videtur differentia inter loco Montium perpetua, & non vacabilia, de quibus in superioris citatis locis agitur, & hæc Officia, si quidem in locis Montium, in quibus nil interest illa descripta esse in una, vel in altera persona, atque translatio de una in alteram modicam importare expensam, nullatenus confidabilem.

B 3 com-

comparatione periculi, de quo infra, tunc frequens, & communis usus est, quod intentio acquirentis non sit perficere actum nisi in instanti admissionis factū per superiorē, & per quam extintio priori jure residente in refringente, efforetur novum jus ex integrō in ipso resigñatorio; qui propterē securitatem acquirit a quibuscumque hypotheticis, & vinculis, quibus penes refringentem obnoxia erant, itaſque securitas, & libertas etiā magnū incitamentū ad hanc speciem investimenti, ut latius in tractatu de loci Montium cap. 2. unde propterē stultitia species confenda esset illius, qui emendo loca Montium cum contractu jam perfecto, illa relinquere velit sub nomine, & in faciem venditoris, dum ita donec per appofitionem manuum Superioris prefatus effectus refulcat, non obtinetur dicta securitas, & libertas, sed subjacet hypotheticis, aliiſque vinculis, & oneribus, quibus venditor ea supponit. Non eſt in his Officiis, tum quia, ut dictum est supra, confutato eſt, ut emptor per unam personam ad ejus omnimodum commodum, & incommodum, describatur sub diversa persona magis juvēne, vel magis validā, & robusta pro magis veritabilē evitatiōne periculi vacationis, unde propterē emptor sciens, & volens, studiosus ad hunc effectum negotiū translationem in eis personam; tum etiam, & pro frequentiori contingentiā, quia in hac translatione magnam facere oportet impenā expeditionis pro compositione folii folia. Datārē, aliiſque emolumētis, ac propterē frequenter permittrit continuatio tituli in persona venditoris ad totale commodum, & incommodum emporis, juxta casum in eadem Regalium fede recensūtum; I ideoque verisimiliter magis afflīti, ob quam probatio perfectionis facilis inducitur.

8 Et quamvis conventio, quod substantiam, adhuc imperfecta remaneat, ideoque habeatur magis pro tractatu, sive pro promissione de vendendo, quam pro perfecte venditione, in qua prouide commoditas potius, quam substantia cadit. nihilominus, ut advertitur superius citato loco, in quo de hoc punto agitur, id percutit jus, & interesse tortii, ipsius feliciter Papæ, ejusque Dataria pro regulatione vacationis, que ex persona vendoris sequi debet, dum illam Dataria descriptum adhuc habet in eius libris, illumine in suum Officiale agnoscit, vel alterius, cui enim vendor validè, & perfectè, cum assensu Pontificio, Officium posse resignaret, five etiam obligaret cum laepis enunciata reservatione decreti; quoniam istorum respectu, actus habetur pro imperfecto, & infestus, feciis autem quoad ipsos contrahentes, pro eo, quod cuiuslibet ipsorum interest, atque ita ita dea contraria, perfectionis feliciter, & imperfectionis in eodem actu, re-

dicali auctoritate, vel quando non fit contractus cum Principali, seu Procuratore, super cuius mandati veritate, seu validateitate dari potest causus dubitandus, dum Officialium Datariae partes sunt inquirendi de juriibus, & cautelis Camerae, ne per resignationem fiat illi praेजudicium, quia nempe agatur de infirmo, vel de fene, juxta illas diligencias, quae entrantur in plures relata Regalium fede; M. De reliquis autem ad ipsum non pertinet inspicere, sed se remittit conventioni partium, ut etiam habetur infra Cap. 17. occasione agendi de restitutione pretiis in causa suppressionis Officii in illo pluri, quod resignanti solutum fuit, à Camera non acceptum, & alibi, ē converso autem ad Officialium locorum Montium pertinere sub proprio periculo inquirere de omnibus inquirendis, dum ut supra, ejus non autem venditoris, emptores fidem sequuntur.

Comprobantur hęc ab iis, quae habentur in resignationibus beneficiorum Ecclesiasticorum, quarum terminis in hac materia, passim & promiscue, D. I. utrumque canonizans, b.

et conciliabilia remanent. Quo vero ad alteram inspectionem, an felicit illa securitas, quam in locis Montium, cestante fraude, & malitia fidei, obtinet emperor, quamvis auctis regenerationis de jure invalidis reputari mereatur, vel ob nullitate judicii, in quo ipsa loca subficiaria fuerint, juxta casus in propria locorum Montium fede deductos. L. procedat quoque in istis Officiis, adeo ut intret eadem, quo mox citato loco, pro securitate empiriorum, firmatur; Atque licet libertas, & securitas novi succelforibus provenient a plurimi insinuata ratione, que ita congruit locis Magistrorum, ac Officiis; Attamen in istis probabilibus contraria his dicitur videtur, ob rationem differentiarum, que inter unam, & alteram iurium speciem dignoscuntur; Si quidem ubi absit omnis suspicio fraudis, & magis fidei, adeo ut auctis requisitionis locorum Montium sequatur pro pretio currenti, & juxta commune usum, tunc emperor ignorat venditorum, ejusque fidem non sequitur, sed sequitur principaliter fidem publicam Officialis, per Papam ad deputatis, quia nempe, mediante opera publicorum proxenitarum, fieri solent ordinis directri alii cui Banco pro solutione pretii illi, qui docebit per fidem dicti Officiales liber regnifaciat ad ejus favor te loca Montium, non exprimendo, imo, pro frequentiori contingenti, ignorando venditorum, seu resigantibus, id estque tibi imputari non potest, nec debet cur non bene investigate vel reflexive jus, & titulum illius, cum quo contractis, atque alias effet involvere hanc negotiationem, ejusq; anima confitit in dicta libertate, & securitate, & fine quod magnum Republicib; & publico commercio refulget praejudicium; Unde proprieta licet magnum quietum fit inconveniens, magna que exorbitantia, que exinde sequi possunt, & quandoque folent, ut quis, praefertim absens, reperiat ignorans ipsiatus ejus bonis, juxta casus, loco mox citato, recensitos, nihilominus quae longe

*h lib.6. de alienat. & contract. prohibit. disc.45. i De Re
disc.16. I De locis Montium c.2. in Disc.15. de Rega*

De resignatione, sive de extensione, & prorogatione Officii de una persona in aliam, in quo differant, & an expedit practicare slylum admittendi passim resignations absque aliquo preio; & quandojut decessus resignationi denegari valeat. Et de Coadjutoria, ac etiam de Officiis hereditariis, vel transmissibilibus.

S U M M A R I U M

- I In Officis Cancelleriae, & del Camere non est in ufo pro-
 rogatio, sed proceditur per viam resignacionis.
 2 Neque praedicari solet Coadjutoria, & de cau, in quo
 praedicatur fuit.
 3 Coadjutor forvet casum lucrativam.
 4 De extensione praedicari solita in Officis Capituln.
 5 Quia sit vera ratio, ob quam prohibita est concessio abusiva,
 sive expectativa.
 6 Ubi sit in ufo extenso, vel prorogatio, & quomodo.
 7 Quod sit melior iste stylus, quam ille Curia admittendi
 resignationes, & de ratione.
 8 Premium Officiorum non vacabilium est duplicatum.
 9 An resignationes, vel translationes dicende sint edicta,
 & prjudiciales.
 10 De ratione stylis admittendi resignations.
 11 De differentia inter Officia, & Censu vitalitatis.
 12 De Officiis perpetuis, & non vacabilibus.
 13 An pro iubet debita sint quindennia.
 14 An super Officis imponi possint census.
 15 Quando Officium datum perpetuum, & hereditarium.
 16 De facultate nominandi.
 17 An dominum Officiorum non vacabilium acquiratur Offi-
 cial, vel quid acquiratur.
 18 Quamvis sint perpetua non sunt in libero commercio.
 19 Quando sibi denegetur assensus resignationum Officiorum
 vacabilium.
 20 De denegacione facienda donaturitis, & de differentia in-
 ter ius, & exemptiores.

C A P. IX

- I Officiis concedi solitus per Papam, sive sint Datariae, & Cancellariae, sive sint Camere, penè inutilis videatur inspectio extentionis, vel prorogationis, quoniam attento frequentiori stylo, qui capiendus est pro regula (ab aliquo raro, & insoluta limitatione non immuni) non follet id practicari, sed proceditur per viam refigurationis, quando personæ mutatio facienda est, ut in precedentibus jam dictum est, minuscule in his Officiis venalibus practicari solet illa coadjutoria cum futura successione, que practicatur in dignitatibus, & beneficiis Ecclesiasticis, & de qua frequenter agitur in sede Beneficiali, ac etiam in altera de Canoniciis, & Dignitatibus, & de Regalibus, & alibi; Sive in Curia practicatur in Advocatis Concitoribus, ex infinitis in Relatione Curiae, cum similibus, cùm in hac specie Officiorum venalium id practicari non soleat, vel minimum raro, ut occasione initio enunciatae controversiae, que istam produxit tractationem, fortè singulariter hucque sum expertus in illa coadjutoria, quam de anno 1670. Paulus V. gratioso concepsit olim Bartholomeo Ruspoli, diffinisco Marchioni, in Officio Secretariatus Apostolici, quod à multis annis N. Ruspolius cuius patrius pro exiguo pretio seutorum circiter ieprem milium emerat, adeout ite pene per centum annos istud Officium, pro modico pretio emptum, & cum magnis emolummentis notabiliter exercitis ad annua scuta 1800. circiter, ita possitsum fuerit, & ex quo praestitum inferrebant ad magnam Camera læsiōnem, ac propterea in questione restitutiois pretii post sequentiam Collegii suppressionem, 3 iussit Officiale recentendum credidi inter donatorios, ac foventes causam merè lucrativam, ideoque nihil ei refitendum esse, quoniam licet coadjutoris obtineret Officium ex titulo empionis, & ex causa onerosa, pro pretio tunc temporis curente, quod sufficit ad excludendam lesiōnem, quoties tractu temporis tale non superveniret augmentum, quod iniquitatem, & magnam injuriam redoleres; attamen quoad ipsum Coadjutorum sine dubio fore dicebatur causam merè lucrativam, dum per mortem Coadjuti Officium, juxta eas regularem naturam, vacavit, ipse però denuo obtinuit, tanquam per novam provisionem gratis, & abique aliquo pretio ita præventivē si-
eventus, qui potest non sequi ob premortalem eausa, quæ fit extenso. Illeque stylus videtur pro meo sensu longe melior, quam fit ille Romane Curie admittendi generaliter, & indefinite, ad infinitam, cujuscumque potestis, praesertim in Officiis popularibus secundum, & tertie classis, quinimum etiam in Praelatiis prime classis gratuitas refi-
gurations, quoties non obstante iam infinita impedimenta infirmæ valitudinis, vel gravis attatis, abque alia fu-
litione, quam quorundam emolumentorum modice consideracionis comparativa, quæ, sub nomine compendenda, & explicantur, in summa ducatorum centum Camere, vel in aliquibus inferioribus iuxta officiorum qualitate; ita etiam sequitur magnum inconveniens, quod faciliter credit Camera facere contractum vitalitatem, unde pro-
presa majores solvit fructus, quām sint illi contractus perpetui, quos eadem Camera facit in locis Montium non vacuorum, & tamen quadammodo ita iste contractus ef-
ficier perpetuus, dum loco uniusmodi, mitandibus resi-
gnationibus, que fiunt a personis matris, & in immunitate illius attatis, in quo postea non admittuntur ad favorem aliorum adolescentium, vel puerorum, aut alias juniorum, Officium protractur ad multas personas ab una ad alteram successive, adeout occasione capituli enunciatae suppressionis Collegii Secretariorum expertus fuisse, quod aliquis Officia ita de uno in alterum continua-
verint spatio annorum centum, & decem, & ultra, atque ad tantum forte contumassent, nisi superveniret sup-
presso, unde clara videtur exinde refutare leſio, solven-
do fructus majores, intuita celoris vacationis, per termina-
tionem unius vita, speratum, cùm ita tamen ita aliena-
re remaneat quadammodo perpetua, & que habet pre-
tium duplicatum, ut comprabolatur ab iis, quae pariter ex-
pertus san, occasione dictæ suppressionis Collegii Secretariorum, quoniam cùm sub temporibus Pii IV. & Pii V. consuetum pretium istorum Officiorum est in scuta 500. illud Officium, quod auctoritate Pii IV. alienatum fuit in Capitulo S. Enfachii, & per consequens non vacu-
rum, ut potest penes manum mortuum, estimatum fuit in scuta 11. mil. ut infra Cap. 16.
Quamvis aliqui ambulant cum illa simplicitate, cum

Quamvis aliqui ambulantes cum illa simplicitate , cum
R. 1. 53

qua nostri seniores ambulaverunt in translationibus pensionum, quamvis a senioribus in juniores fuerint, vel ab infirmis in validos, credant hujusmodi resignaciones, translationum ad instar, confessas non esse laevisas, & prejudiciales ob possibilem deficientiam translatarii, vel resignatarii, quamvis junioris, aut validioris ante transferencem, vel resignantem, & adagio, quo insipide uti solent, quod quandoque prius moritur agnus, quam ovis; Nihilominus id contineat videtur unam ex leguleis ineptis, & frigiditatis, qualem in materia translationis pensionum bene agnoverit, & declaravit. Constitutio Urbani VIII. de qua plurimes agitur in sua Pensionum sede, quoniam actus regulandi sunt a conferto, & regulari natura cursu, & a frequentiori contingencia, non autem a raro contingitibus; Regularis autem confusus concursus est ille conservandus per longum tempus, jure quadam successoria, bona, vel iura eodem statu, & impediti vocacionem, seu deviationem, cum hujusmodi mutationibus personarum, eo modo, quo vinea, oliveta, & arborea conservantur, subrogando novas plantas loco veterum, quarum deficiencia imminet, sive conservando ovile, vel armentum cum eadem subrogatione juniorum capitum in locum antiquorum, quorum defectus verisimiliter proximus, pravidetur, cum similibus.

Agnoscunt pretii negotiatoris istud inconveniens, ut poterit nimis clarum, ac manibus palpabile, attenta, ut premissem est, frequentiori contingenti; dicunt autem id pro commercio opportunitatem reputari, dum negotiator res sub haec spe, quodammodo certa, resignandi, vel transfrerendi, atque ita de soluto pretio frequentem cum aliquo augmentatione se reintegrandi, alliciunt ad hoc investmentem, pro aliquo majori pretio, quod alia non solverent, unde propter ea facultas resignandi dicitur pars pretii, quoniam sine tali facultate, vel non emerent, vel multo minus ut etiam advertitur infra cap. 18. atque prefatam Cameram incommodum, & prejudicium ab isto commendo compensatum remanet; idque clare comprobatur, quoniam nisi in cibis vitalitiis, aliisque venditionibus ad vitam absque ista resignandi, vel protogandi, seu metandi facultate, fructus ad majorem sumam esse solent, iuxta maxorem, vel minorem atatem emptoris, vel alterius, sub cuius vita periculo fit acquisitionis, quam sicut fructus hujusmodi Officiorum, ideoque istud lucrum compenfant dictum damnum, quinimum neque negotiatoris ad hanc speciem investimenti vitalitatis applicare solent sed potius pro industria accipiunt ad alia pecunias ad censem vitalitum, quia re vera ita exigunt regulare economiae, & negotiations, aliisque ratio facilitatis commercii est illa, quae unicte salvat hunc stylum.

11 Quando autem contingit, quod Officia regulariter, & de eorum natura vacabili, & personali, quamvis in eorum concessionē diceretur illam fieri in perpetuum / quoniam nisi alia accedant, intelligitur de illa perpetuitate, que consideratur in vita hominis, & iuxta ea, quae instituta advertunt in definitione Iustitia, ut sit confitans, & perpetua voluntas) revera sint perpetua, quia nempe concessa sint alicui manu mortua, ut exempli gratia sequitur in sapientia enunciato iam suppresso Collegio Secretariorum Apostolicorum, quod ex 24. Officiis, tria erant penes tria pia loca, unum nempe penes Capitulum Sancti Eufratii, alterum penes Hospitale Salvatoris ad Sancta Sanctorum, & alterum penes Hospitale Sancti Spiritus in Saxia, ac etiam contingere solet in aliquibus aliis Officiis, que non sunt Datariae, & Cancellarie, minime Camera Papalis, sed potius Civitatis, ut sunt ut supra pleraque Officia Capitolina, ac etiam quedam Officia per Papam concedi solita pro heredibus, & successoribus, vel ad certas generationes custodire portarum Urbis, & cum similibus, & super quo certa regula statui non potest, ut poterit in questione facti potius, quam juris, decidenda ex singularium concessionem tenore, & verbis, ut locis mox citatis advertitur. Tunc aliquas mihi occasio dedit desuper disputare quæstiones, & præfertim, an hujusmodi manus mortua, vel alii, qui loco manuum mortuarum, impedita vacatione, hanc Officiis in perpetuum obtinet, teneantur loci emolumentorum Datariae, & Cancellarie, solvendorum, pro expeditionibus faciendo in singularibus, & novis provisionibus, solvere quindennia, eo modo, quo illa solvuntur per manus mortuas, quibus unita fuerint beneficia, applicata fuerint bona emphyteutica, cum similibus; Atque in illis Officiis, de quibus agitur infra cap. 16. probabilior visa est

paris negativa, quam sine expressa decisione terminavit causas dictæ suppressionis, unde propter ea defecit occasio disputandi; Quando tamen in aliis similibus casibus eadem inservietur dubitatio videri poterunt, quæ in ejus confusa Regalium Sede in dicto casu considerata fuerunt. D.

Prout etiam disputatum fuit, an super hujusmodi pertinentiis Officiis imponi possent (tanquam habentibus speciem fundi certi, & fructiferi) census ad formam Pianæ Constitutionis, & quatenus possent, an census refolerentur, vel suspenderentur, ubi Officii exercitum, & consuetorum emolumentorum perceptio aliquod accidentale recipet impedimentum, ut causas dedit disputare in censu imposito super uno ex enunciatis Officiis Castodis eiusdem Porta Urbis, qua occasione pestis, de Superiorum mandato, clausa fuit, & per consequens cessavit perfunctorum emolumentorum, in quibus fundi censit fructus confitebat, ut habetur in sua Censuali sede. E.

Major autem controversia esse solet super ista perpetua, qualitate firmanda, quando concessio pro heredibus accepta sit, quomodo scilicet intelligenda veniat, an pro heredibus sanguinis tantum, vel etiam pro quibuscumque, etiam extraneis; atque facti potius, & voluntatis videtur esse quantum, certam proprieatem, ac generali non recipiens regulam, sed ex singulorum censu qualitate, & circumstantiis decidenda; Pro exclusione autem restrictionis ad illos sanguinis, & comprehensione omnium heredum rei familiaris, quamvis extraneorum, videtur esse magis communis sensus, adhuc tamen stylus, & observantie defensum est, ut occasio causas particularis agitur; F. Conseruat autem ea, que super hoc possum in feudi, & emphyteutica materia habentur. Prout pofta restrictione ad illos sanguinis, in utraque ista materia habetur actum id; quod huic quoque materia congruit, an scilicet utraque requiratur hereditaria qualitas, sanguinis, & rei familiaris, vel sufficiat solum altera, an successus teneatur ad onera prædecessoris, cum distinctione inter primum acquirentem, & alios, ac etiam respectu primi acquirentis, an causa sit onerosa, vel lucrative, cum similibus in dictis fidibus.

In censu item facultatis nominandi, que primo concessio, vel ultimo deficiente de genere vocato, concessa sit, quomodo regulanda veniat, ubi fiat, & quid, ubi omittatur, & à quo nominatus recognoscere dicatur officium, cum occasio non dederit id particulariter disputare, & meritum, quoniam in officiis Datariae, Cancellarie, & Camera Apostolicae de quibus agitur, non de facili datur iste causus, idcirco ubi illa occurrit, poterit recursus haberit ad ea, que in hoc puncto nominationis ad fiduciem commissum, vel ad emphyteutism, habetur in Theatro in materia emphyteutica, & fideicommissariam, ac etiam in his terminis tractat plures allegati moderni, G qui etiam examinat questionem, an hæc officia perpetua, & non vacabili acquirantur Officii in dominio, vel potius in ea exercendi, si bique applicandi emolumenta facultate, que solum in Officiis vacabilibus concedi dicuntur; Atque relatis utrinque sententia sequacibus, hinc posteriori adherent, ut dominum non avellatur a Principe, penes quem adhuc perseverat, atque de consequenti, relatis pariter diversæ sententia Authoribus, concludunt, ut etiam hæc officia perpetua dicantur esse Regalibus, ideoque alienari, vel alias transferri de uno in alium, quod titulum & substantiam non possit, minime obligari, vel aliud jus constitui, quod ipsam officium, eisq[ue] substantiam officiis, eo modo, quo in feudo, & emphyteuti, perpetuate non obstante, habetur, sine alieno Principi, tangam domini, & magis proxime habetur in locis Montium, que sunt perpetua, & hereditaria ad quoscumque transmissibili, & tamen in libero privato commercio non existunt, ut in plures enunciato tractatu de Loci Montium habetur, ac videtur Curia praxis etiam in illis officiis, que licet rata, non sunt vacabili, sed perpetua, & hereditaria.

Quatenus vero pertinet ad stylum admittendi resignaciones, superioris in cap. 7. insinuatum est, quod licet de styllo, potius vero, ubi ita expreſſa diſponat lex creſtio[nis] officiorum, non soleat, neque de juſtitia poſit Papa, ſoventibus cauſam onerolam, denegare adiſionem resignations, Atamen id intelligitur, quando non adit iusta cauſa denegandi, quia resignatio affectetur ad fraudandam vacationem, idque pro frequentiori contingenti refrin-

reſtrīgiſſi ſolet ad caſum infirmæ valerundinis, ut alijs diſtum eſt, H & ad alium gravis cauſatis, quam, ſub Alexander VII. decretum fuit dici talem poſit completem annum ſexagesimum ſecundum; Non per hoc tamen excluditur alia iusta cauſa, quam ſingulorum caſum particulares circumſtantiae ſuadeant, inter quas recentetur illa ſuſpicio[nis] aliquid perperandi delicti, unde propter ea affectetur resignatio[nis] ad fraudandū ſificum, cum similibus; Atque ad id comprobandum conſeruit ea, que in Feudali ſede habeantur, circa facultatem ſubſeſſi, quamvis expreſſe conſefam, vel de jure competentem, quando devolutio immittat, I. & que in Dotali ſede habentur de actibus inter viros factis per mulierem prohibitam diſponere de date extra liberos, L. cum similibus.

Problemati vero apud peritos in Oeconomicis, & in negotiatione reputatur quæſio, an dicta praefinitio ſtatutis utilis, vel potius dannosa fit Datariae, quaſi quod prius frequentiores effent vacationes, dum homines de facile ſibi adulantur, & credunt diu vivere, neque cogitant ad mortem, te privando pinguis emolumentis, que ex Officiis reportant, cum ita approximatè atque, foliciti eſſe ſolent de reſignatione, quam alia negligenter, ſuper quo ſe remittere oportet ad calculos faciendo ex temporum perſequatione.

20 Juſta vero cauſa denegandi, ut etiam insinuatum ex dicto Cap. 7. videtur illa, quando poſſeſſor Officii, qui illud reſignare intendit, foventur lucrativam, atque Officium obtineat ex donatione, juxta diſtinctionem, de qua inſtra Cap. 17. quoniam cum Papa gratificari voluerit illi perfonam, cum ita gratia exorbitanti, & Camera præjudiciali, cum aliqua non improbabili ratione dubitandi de potestate eodem Cap. 17. infinuata, hinc rationabile non effigere ſuccesſorem ad cumulum exorbitantiarum, & præjudiciorum, cùmque Papa, elargitor voluerit provideſſe perfonam de illis emolumentis ad eum vitam, ei ſufficeſſe debet, non autem ut protrahendo donationem ad plures viatas ipse reportet pretium transmisſibili ad heredes, ita ſe locupletando cum Camera jactura, & præjudicio. Ideo enim iuſtitia exigit, ut ſoventis cauſam onerolam, & correſpectivam, quando non concurrat iusta cauſa, ut ſupradicata non debeat affenſus reſignationis, que ſtante ſtyle, fortius vero ſtante lege expreſſa creationis, emprefores, & negotiatoris ſub haec ride emerunt, alia non empræſſi, vel non pro tanto pretio, ſed longe minor, ut ſupradicata, ac etiam inſtra dicto Cap. 17. adeo ut effet alia ſe diligere fidem; Haec autem confidatio non intrat in donatariis, ideoque omnino iuſtum, & rationabile videtur, ut eis hac facultas denegetur, illamque admittere damnationis potius dignum ſit, atque extinximanda veniat male administratio publica Erit.

a Dic. 3. de Regal. & in annot. ad cunctum dic. 3. ubi allegatur pauculus consult. 6.3. Rose, & dic. 19.8. codem tit. de Regal. b Dic. 3. & 19.8. de Regal. & in annot. & dic. 1. & 2. de emplois, & alii.

c Dic. 169. de Regal. & lib. 5. de censibus. dic. 19.

d Dic. 162. de Regal. & Dic. 19. de censibus.

e Dic. 5. de Regal. & in annot. ad cunctum dic. 5. & discurs. 169.

f In altis allegato dic. 1.5. de Regal. & in annot.

g Amicangel de Regal officiis.

h In altis allegato dic. 1.5. de Regal. & in annot.

i discurs. 1. de feud. & in annot.

l lib. 6. de doce dic. 102. & 103.

De creditoribus Officialis quale ius habeant, in Officio, & de illorum concurſu, & potioritate, & de eadem materia reservationis decreti, de qua ſupradicata cap. 6. & ſeqq.

S. U. M. M. A. R. I. U. M.

1 Quod super Officium nullum ius queratur fine reservationis, quamvis iusta nullum ius reale, vel rei perfectorum habeant ſuper ipso Officio, euque ſubſtantia ex defectu hypothecæ, que fine dicto decreto non contrahitur, nec imprimuntur, adhuc tamen eis conſultum remainere potest, duplice remedio, uno ſeſſilem Salviani interdicti, ad commoditatem fructum, & emolumentorum ſub hypothecæ cadente, ad iniſtar eorum, ſupradicata ſed in bonis Feudalibus, & emphyteuticis, pariter in liberis privatocommercio, ſed in dominio alieno, non exiftentibus, habentur, & de quo remedium peculiare ſolum perſonam ſolam perfonam. Et alterum eſt remedium omnibus, tam hypothecariis, quam chyropharitis commune implorandi Judicis Officium ad cogendum in actione perfonali Officiale ad vendendum Officium, ut ſatisfieri poſſit ex pretio inde retrahendo, ſuper quo tamque re debitoris, libera, & indifferenti, locus erit inter ipſos creditores concurſu, juxta ordinem eorum anterioritatis, & potioritatis, codem modo, quo in alio bonis liberis, & indifferentiibus, dum non intrat ſubrogatio pretii loco rei, ad quam ipſi nullum ius habebant, itoquacatu, arque ad hunc effectum, recte procedit conſilio plures firmitate per Rotam, & per Doctores ſuperius quoque inſinuata, quod pretium Officiorum ſit in liberis privatocommercio, & habentur pro bonis allodium, eo quia pretium non ſuccedit loco rei, ſecus autem in altero caſu, de qua inſtra. A propter ea licet ubi Officialis are alieno gravatus reſignaret cum Apotholica

ad officia Officium, recipiendo brevi manu pretium, illudque in sibi placitos usus disperdendo, supplantium ita possit credores, quibus nullum jus, nullaque actio adversus regnatarium, & possessorum Officij competere posset, ut etiam superius dictum est, adhuc tamen creditores providi, re integrar, implorare poterunt Officium Datarium, qui in his materiis est Judex competens, ut non admittat regnatarium, nisi consulatur eorum indemnitat cum assecuratione pretri.

In altero vero cafu mixturi creditorum diversas qualitas, quia nempe aliqui habeant reservationem decreti, alii vero non, quidquid in causis contingentia inconsiderate dictum fuerit super prælationem creditorum anteriorum, non habentum decretum adversus posteriores illo munitione ex eo, quod non ageretur super Officium, sed super pretio, B. omnino verius est, ut posita validate decreti, potiora sint iura istorum, quamvis in tempore posteriorum, eo modo, quo in terminis generalibus, & in indifferentibus credores habentes hypothecam vincunt alios illa carentes, quantumvis in tempore anteriori, & hinc eis causis, quoniam in bonis, & iuribus differentibus, qui in privato commercio non sunt absque alterius afferu, seu licentia, sine qua obligari non possunt, etiam credores hypothecari dicuntur solam creditorum chyphraphari, & in actione personali, etiam ubi confusus esset in pretio o, quando istud pernecepsit succedit loco rei, adeo ut resulat alii circulus inextricabilis, ut passim receput habent apud versatios in materia feindali, à qua ex ratione identitate recte inferre licet ad omnes alias confusiles differentes materias, vel ad alia omnia confusimonia bona in libero privato commercio non existentia. Ut praesertim praxis docet in bonis etiam indifferentibus, & de eorum natura liberis, quia tamen obnoxia sint aliqui fideicommissi, vel majoratu, sicut etiam obligandi prohibicionem habent, illi qui cum diffinitione Principis, & remotione obstatuli contrahunt, omnes alios vincant, quoniam ita sequi dicuntur publicam fidem Principis ita eos assecurant, & sub qua recepti remanerent, quoniam alias non contrahissent, ut plene in plenarie Theatricis compotabatur; C. Atque eatenus in his præcis terminis concursus creditorum Officij, super pretio Officij, substantiales confusus sunt quidam refoluciones ad favorum creditorum anteriorum non habentium decreta, in exclusione posteriorum illud habentium, quatenus decreta ob eam infectionem haberemur poteretur pro non existente, atque alia, isto motivo cestante, videtur error clarus in terminis. D.

In concursu autem plurium creditorum æquæ privilegiorum, & ejusdem qualitatis, quia nempe omnes pariter habent eandem reservationem decreti ad eorum favorem, tunc juxta regulas generales frequenter in foro practicatas in illis regionibus, in quibus frequens est feudorum, & majoratum usus, proceditur cum illo codem ordinis textus in cap. qui prior, &c. cum quo proceditur inter credores indifferentes, super bonis, indifferentibus, & in libero privato commercio existentibus, cum afferu, vel autoritas Superioris in bonis prohibitis, & differentibus aliud in substantia non operetur, nisi remotione tali obstatuli, reducendo illa bona ad statum indifferentem, solum tamen favore eorum, in quorum gratiam Principes, vel alter Superior id facere voluit. E.

Aduh tamen, temporis ordine non servato, quandoque concursus inter eos aequalis solet, eo modo, quo est inter Chyphrapharios, vel Hypothecarios contemporaneos, quando ita exigat partitas, vel identitas causa, quia nempe plures Officium emere volenti credant diversas pecuniarum summas, in eandem causam solvendi pretium, quoniam licet pro frequentiori stylo erga omnes contemporanei fieri solet obligatio, ac etiam unica fieri reservatio decreti, cum expreßione, ut omnium aequalis debet esse conditio, tanquam per speciem negotii socialis, nihilominus ubi etiam diversis temporibus id sequatur, & cum diversis decretis, licet in causis contingentia plurium esse sententia, ut prioritas temporis attendi debet, probabiliter tamen, pro meo sensu, videtur altera opinio, ut equalis esse debet concursus regulandum ab aequalitate, & identitate causæ, potissimum ubi pretium necessarium pro acquisitione, certum est, & publicum, sive omnibus ab initio innotescit, cum probabilitate dubitandi cadat, quando pluribus creditoribus simulante creditibus in eandem causam, tanquam per diuersam speciem

foculatis, adeo ut innotescant credita aliorum, postea Officialis clandestinè ab aliis recipiat creditam pecuniam, quam dicti credores credere potuerunt accipendam non esse, ita sequent fides Officialis in eo statu, ut in conueta Regalium sede in cafu particulari habetur, occasione agendi de contributo inter credores ratione diminutioni pretii Officij. F.

Inter credores item ita privilegiatos ratione decreti, ut supra quamvis posteriores, & alios tempore anteriores sed non privilegiatos, qui decrete sint definiti, cadere solet controvergia, respectu fructuum active, & passivæ. Primo scilicet ubi cafu præbeat quod extent collecti aliqui fructus provenientes ex confutis Officij emolumentis, vel quod habendi sint pro extantibus, puta quia per aliquos ex creditoribus mala fide percepti sint, unde propteræ non suffragetur illa sequitur, quæ ratione commercii recepta est, ut excusat à bona fide consumptis, juxta ea quæ plures in sua Crediti, & Debiti sede habentur, an scilicet super his fructibus jam perceptis atque à causa productiva separatis, habendis proinde pro bonis liberis, & indifferentibus, attendi debet ordo, & prioritas temporis, vel potius è converso dicta prioritas, quæ ex decrete resultat, idque non de facili certam, ac generalem recipit regulam culcum que cafu applicabilem, cum ex singulorum causum circumflantiis resolutio pendere videatur, an scilicet tales fructus dici debant omnino separati, & independentes ab eorum causa productiva, commixti, seu confusi cum reliquo debitum patrimonio libero, & indifferenti, vel potius è converso adhuc dicuntur de appendicibus propriatis, vel caufæ productivi, de cuius natura, & qualitate conferi debent, juxta diffinitionem quæ haberat in materia beneficiali super fructibus obvenientibus, à bonis Ecclesiæ, vel beneficii, G. ut priori cafu attendatur ordo temporis regulare generale juris, posteriori autem attendatur ordo privilegii, eodem modo, quo in ipso Officio, seu causa productiva, ut latius occasio causæ particularis in enunciata hujus materiæ sede habetur. H.

Et secundum in fructibus actibus per creditorum consequendis ratione societatem Officij, vel censum, seu cambiorum aut interfeuoriū, an scilicet eadem prioritas, qui illis ex dicta ratione reservationis decreti competit adversus anteriora pro forte principali, competit etiam pro fructibus, vel usuris, atque licet non desit confusa opinioñ diversitas, probabiliter tamen procedendum videtur, cum diffinitione inter usuris ab initio conveniens, quæ à praefatale afferu cogitari, & prædicti potuerunt, & quæ dicuntur debite jure actionis, & illas, quæ accidentaliter oriuntur à mora, ratione damnorum, & interesse, unde propteræ dicuntur accidentiales, ac magis odiosa, debite Judicis officio, & potuerunt non prædicti, ut pro ipsi non competit privilegium, sicut etiam pro illis, quæ regulariter in omnibus eorum iure, quo regulatur debitum in foro principali, ut in eadem conficta propria sede occasio causæ particularis habetur, I. & generaliter in altera Crediti, & Debiti. L.

Occasione item illius facultatis vendendi Officium, quam dictum decretum præfert, inter Officiale, ejusque creditorum dictam facultatem habentes oriri solet quæstiones, quando credores talesam facultatem ad exercitium deducunt, unde propteræ Officium vendatur alterius, cuius mors prius sequatur, quam illa prioris Officialis, cuius scilicet damno illius vacationis periculum cedere debet, an debitoris, vel potius ipsum creditorum, idque pendet à puncto, an bené, & licet dicta facultas explicata sit, vel potius illicitè, & male, ut priori cafu damnum sit debitoris, posteriori autem è converso creditorum, ita enim ubi sequatur mors Officialis, quamvis adit reservatio decreti, resulat vacatio Officij, quod revertitur liberum ad Cameram, idque remanet solum contentio inter credores, & Officiale, vel eis heredes. M. Quamvis enim ut plusies infinitum est, reservatio decreti in his Officij sit idem, ac assensus, qui per Dominum directum præstatur obligationi feudi, vel emphyteusi, nihilominus id percutit solum privilegium creditorum, in quorum gratiam reservatio facta est adverbus alios, sed non adverbus ipsam Cameram Officij dominum in causa vacationis, qua contingente, Officium revertitur liberum à debitis contractis per Officiale, nisi alia expressè caveatur, quod tandem practicari non solet. Arque in hoc differt haec reservatio decreti ab alienis, qui per Dominum præstat super obligatione feudi, vel emphyteusi, quod si iste assensus est purus, & non restriktus à clausula fine prædictio,

finite procedunt cum assumpto, quod haec reservatio derelicti importat dominium, quoniam respectu creditorum intelligitur de illo domino improposito, quod consideratur ad effectum potioritatis in vñ editione cum reservatione domini, vel in credente ad rem emendam.

Dabitari quandoque contingit juxta caſum in propria, & confuta hujus materiæ sede peractum. Q. an ille, ad ejus 20 favorem facta est reservatio decreti super Officij, quod alteri concessum sit, edere, seu remittere possit dictum decretem ad favorem Officij, qui propterea liber Officij dominus efficiatur, ac remaneat; In caſu autem prædicto id leviter potius actum fuit, neque occasio dedit formiter postmodum disputare, ut propteræ maturum defteretur efformari poterit judicium, quod fine contradicitoria disputatio in causa pacifico, & attentis ejus circumstantiis, non de facilis efformari potest, adeo ut alia intret frequenter infinitus error procedendus cum illis generalibus, & abstractis, quæ habentur in Crediti, & Debiti fide R. super puncto, an, & quando debitor possit nullae querere, seu remittere in præjudicium ejus creditorum; Adhuc tamen ea, quæ ibi habentur conferre videntur ad questionis decisionem, reflectendo (ut in omnibus decet) ad caſum distinctionem, atque ad diversas reservationes decreti species, si enim agitur de reservatione iure domini, quia nempe persona Officialis sit solam demonstrativè pro regulatione periculi vite, totum verò commodum, & incommodum sit reservatarii, & tunc si remissio facta est gratis, illa continere videtur veram, & formalem donationem, non quidem juris, vel substantiae Officij, sed pretii, quod ita remaneat dicitur penes Officiale ex causa lucrativa, & per consequens planum videtur, ut creditoribus reservatarii competat, non quidem actio realis ad ipsum Officium, ejusque substantiam, sed facultas implorando Officium Judicis ex edito de his, quæ in fraudem, &c. vel ex squatitate textus in l. simile, & Titium, ff. si certum petatur ad solutionem pretii, seu ad cogendum in actione personali, ad venditionem Officij, ut pretium detur creditoribus Domini. Si vero cessante collusione, & mala fide remissio facta est Officij, non autem creditorum, quorum jus remaneat salvin, ut supra. Quamvis enim in caſu, in quo Officialis accepterat à creditore ad societatem Officij quandam sumnum erogatam in partem pretii soluti pro acquisitione Officij cum reservatione decreti, Rota ad effectum substantiae perceptionem fructuum, etiam post dissolutam societatem per mortem unius ex sociis disserit de anno 1677. 12. Februario coram Vicecomite in eadem caſa, de qua dicitur 11. de societ. Officij quod reservatio decreti importet dominium in reservatorio, per eum quinque locata Officij eis portio pro annua summa convenit, id est, si contractus potius locationis, & conductionis ad hæc transmissibilis quæ foculatis, que per mortem unius ex sociis dissolvatur atque summa annuatim solvenda importet potius pensionem rei locatae; Attamen, salva temper illa reverentia, que tanto Tribunalibus debita est, id continet aquivocum probabilitati cautulam à modica periculis deforum; cum Judices ob illam magnam temporis angustiam, que recentur in relatione Curia dicitur 32. in quo agitur de defecunda specie reservationis iure crediti, tunc si cesso est grauita, intrat idem, quod supra, contra Officiale ad favorem creditorum, in quo præjudicium debitor non potest ejus debitoris remittentis confessionem, quia nempe Officialis solvit reservatorio pretium, & tunc videtur actum subtiliter, tanquam per occultam renegationem, Si enim Officialis ære alieno presul regnat alteri non inhibito Officium, adeo ut signaturius de novo acquirat ipsum titulum à debitore dissimilum, tunc etiam rei renunciantis creditoribus decreto carentibus, multo magis in presenti, quod agitur de confirmatione tituli jam obtenti, tanquam per remotionem obstatuli. Si vero agitur de secunda specie reservationis iure crediti, tunc si cesso est grauita, intrat idem, quod supra, contra Officiale ad favorem creditorum, in quo præjudicium debitor non potest ejus debitoris gratis liberare, atque acceptationem facere. Si vero est ex causa veræ, & effectiva solutionis crediti, & tunc magis de pleno intrant, quæ dicta sunt favore Officialis, cum tunc factus importet veram liberationem, quam debitor asequitur operari effectum afferu pro imprimenta hypotheca in Officij, non autem dominium, alia enim si contrahitur societas Officij super pericula vita creditoris, vel tertii, atque Officium vacet per mortem Officialis, creditor debet amittere decretum, quod etiam ita amittere deberet, si ageretur de mutuo gratuito, vel de censu perpetuo, aut cambio cum modo fructu, quo creditor vel effe contentus, ne se exposant periculo amissionis fortis, quo nil absurdius, contra omnem rationem, omnemque proxim. Evidenter que dignitatis differentia pro facultate vendendi Officij, ubi enim est jure dominii, tunc potest reservatory pro eius libito vendere Officium abique liquo contentu, vel requisitione Officialis; B. convertere autem creditor, ad eum favorem pro cautele adit reservatory jure crediti, quamvis in eadem sit formula, non potest hanc facultatem exercere, nisi verificant illa requitalia, quæ necessaria sunt, ut creditor ad pignoris distinctionem procedat. O

In eadem item specie reservationis iure crediti, alia dignitatis differentia inter illam, quæ fit in ipso actu acquisitionis ad favorem eorum qui pecuniam credunt pro acquisitione solvendum in caſum pretii, & illam, quæ concepitur ex intervallo load favorem eorum, qui credunt pecuniam Officialis in aliis usis, & indigentias privatav, cum melior sit conditio illorum, quam sicut, P. cum similibus differentiis, ex quibus liquet clarus error eorum, qui inde-

¹ Eodem tit. de credito disc. 55. & 162. & de dote disc. 83. & alibi plures.

De capacitate necessaria ad obtinendum, & retinendum Officia Venalia, & an mulieres, infantes, & idiotae sint capaces: Et quid in Officiis non Vacabilibus hereditariis, quibus hereditibus defertur Officia, que exerceri possint per Substitutum, ac etiam locari.

SUMMARIUM.

DE CAPACITATE NECESSARIA AD OFFICIA PRELATITIA, & REQUISITA PRAELATURA, AN EXIGANTUR IN OFFICIIS VENALIBUS.

2. In quo consistat venalitas in his Officiis.
3. De portionibus, quare sunt capaces mulieres.
4. De conclusione quod Officia, vel premium sunt in commercio, quomodo procedat.
5. Et quando Officium commodum sit personarum incapacium.
6. De portionibus quid propriè sint.
7. Affinitas personarum, qua reservantur super beneficiis.
8. De capacitate infantium, illiteratorum, & religiorum.
9. An Officium datum persona capaci contemplatione personae incapaci, vacet per mortem Officialis, si superest persona contemplata.

C A P. XI.

R Etentia distinctione trium classum hujusmodi Officiorum Venalium, de qua supra Cap. 2. Quatenus pertinet ad illa prima classis, quae Praelatura, ac justitia, aliorumque munerum, pro Republica regime, administrationem annexam habent, extra omne dubium est, quod infantes, idiotae, & mulieres sunt eorum incapaces, dum pro asepta quenda Praelatura exiguntur, Clericatus, Doctoratus in utroque jure, negotiorum peritiae, & etas ad minus 25. annorum, iuxta Constitutionem Alexandri VII. cum que hodie in hoc vivitur; & licet quadam opinio volataret, quod in Officiis Venalibus sicut Constitutionis forma non esset adhibita, non videtur tamen cui probabili fundamento haec opinio innixa sit, illa siquidem retenta, esset canonizari imperitorum, tive malignantium assumptionem, vel creditum infirmatum, supra Cap. 4. quod Praelatura, Dignitates, & justitia, aliorumque munerum administratio, essent venales, quod utiq; falsum est, cum venalitas constitut solum in commendo quorundam emolumentorum accidentaliter annexorum, & que extranea sunt ab administratione, & dignitate, & per consequentia nulla in constitutio debet differentia inter unam, & alteram speciem Praelatorum, ut latius supra Cap. 2. talisque est obseruantia sub hodierno Pontificatu, in quo, quantum humana conditioni conceditur, atque mala tempora, nimissimum corrupti mores permittunt justitia colitur, atque in legum observantia insitatur. Non solet autem, attenta frequentiori contingenti, illud dubium cadere in Officiis majoribus Cameralibus, Thesaurarii Generalis, Auditoris, & Clericorum Camerae, quoniam duo priores non soleti conferri, nisi illis, qui jam sint Clerici Camerae, & Clericatus non soleti conferri, nisi illis, qui fini iam eremiti Praeli, quando res regulantur cum debito ordine, non autem quanto contingit, ut iste aliquis interversiones patiatur, dum ut plures infirmatum est, regulariter fuit a frequentiori.

3. Aliorum autem Officiorum generaliter, sive sint secundae, sive tertie classis, sunt incapaces feminæ, quae solum sunt capaces cujusdam participationis emolumentorum, quae si idem Officium annexa sunt, dictaque participantes explicant sub nomine portionum, quae nullam tribuunt administrationem, vel participationem in titulo, & substantia Officiorum, sed solum in emolumента tamquam contradistinctis ab ipso titulo, & substantia Officii, atque ad hunc effectum recte procedit plures infirmata proposito, quod pretium, & emolumenta hujusmodi Officiorum sunt in commercio, & sunt capaces etiam per sona, incapaces ab obtinendum Officia, ut frequens praxis docet, quando Officia emuntur per unum de ejus pecunia, & ad omnimodum commodum, & incommodum proprium, cum reservatione decreti jure dominii, Officium vero concessio cantat in persona alterius, qui stat solum demonstrative pro regulatione vacationis, & periculi

vite, quoniam si isto superficie, adeout Officium duret, decedat ille, qui acquisitionem fecit, atque decreti reservationem obtinuit, dici non potest, quod titulus, & substantia Officii sint in ejus hereditate, & in dominio omnium haeredum, etiam seminarum, & in tantum, sed sunt pretium, & emolumenta; eodem modo, quo in aliquibus regionibus, & praesertim in Regno Neapolitano practicatur, in feudiis, quorum absque speciali dispensatione, sunt incapaces Clerici, & loca pia, & forenses, unde propter ea ab itis emuntur feuda cum propria pecunia, & ad proprium commodum, & incommodum in persona alicuius secularis Regnitæ facientis declarationem, & recognitionem bonæ fidei, le nullum jus habere, sed nuditum nomen, quoniam quod Regem inseundant, & ad quodam effectus, ite in cuius persona feudum cantat, dicitur feudarius, non autem ille, qui verè illud ad proprium commodum, & incommodum acquisivit, cum ex veriori, magisque recepta sententia in his rebus differentibus locum non habeat titulus plus valere, quod agitur, &c. ideoque Feudarius, vel respecti Officiale dicitur ille, qui descriptus est in publicis libris, vel quinqueribus, & tamen tam premium, quam fructus, & emolumenta sunt personarum incapaci, sicut habetur in feudo novo juris. Francorum individuo delato primogenito, quoniam premium est in hereditate allodiali ad communitum plurium haeredum incapaci, feudi, Quod etiam habetur in illis Officiis, que in toto, vel in parte sunt transmissibilia ad haeredes, cum tamen Officium conferatur uni capaci, in cuius persona residere dicuntur, ut occasio causa particularis habetur in confusa sua fed., A, cum similibus.

Aque circa dictas portiones, que in aliquibus hujus Cu-
rig Officiorum practicantur pro capacitate mulierum, que sunt incapaces Officiorum, conserunt, que habentur in pensionibus ecclesiasticis reservatis super Ecclesiæ Cathedrales, Metropolitanis, Abbatialibus, & Parochialibus, alisque beneficiis ecclesiasticis, quoniam de jure, scilicet stylo Curiae, sunt illarum capaces laici, etiam infantes, & mulieres, attento vero dicto stylo, quando huic non dispensetur, sunt solum capaces Clerici etiam in minoribus, & in minori etate constituti, qui tamen sunt incapaces illarum Ecclesiæ, super quibus pensiones reservatae sunt, ex ea ratione, quod penitus nullum trahit sibi pensionario in Ecclesia, ejusque administratione, cujus nullam habet participationem, sed solum importat quandam participationem fructuum temporium, ut in sue pensionibus plures infirmatum; Et hic videtur causus hujusmodi portionum, que super Officium ercent sunt, pro facilitati, & commodiori commercio, & pro capacitate incapaci, praesertim mulierum.

Que vero ad viros in infantia etate constitutis, vel illi literatos, & idiotas, aut alijs inhabiles ad Officiorum exercitium, & administrationem, ut praesertim sunt religiosi profesi claustrantes, & familes, intrat distinctio, superioris in Cap. 2. deduta; Inter Officia secundæ classis habentia annexam aliquam administrationem, sive exercitium in Dataria, & Cancellarie expeditionibus, alisque muneribus, ut exempli gratia sunt Abbreviatorum de Parco minori. Scriptores Litterarum Apostolicarum, Registratæ, & familes, & illa tertie classis, que nullam habent annexam administrationem, adeo non requiratur industria personæ, sed ad merum commodum, & emolumenta bursale, ut praesertim sunt illa Officia, que antiquum habent vocabulum Militiarum, vulgo Cavalieratum, & familia, ut sutorum omnes capacitate habent, quamvis infantes, vel idiotæ, & illiterati, ac five sint praesentes, five absentes; In illis vero secunda classis procedendum sit cum legibus illorum erectionis respectivo, dum in aliquibus se querunt Clericatus, & in aliis Doctoratus, vel alia probata peritia, & idoneitas, ob cuius defectum infantes, & idiotæ sunt incapaces; Adhuc tamen observantur, & stylo in his quoque deferendum venit, dum aliqua adiunt Officia, (exempli gratia) ea, que Notariatus titulum habent, etiam cum exercito confidentia acta Judicialia, Civilia, & Criminaria, & tamen acquiri, & obtiniri solet per viros nobiles nullatenus aptos, & idoneos ad illud ministerium, quod exercetur per Substitutos, vel conductores, ut occasione particularium disputationum habetur in Regalium, & in Locations, & Conductions feibus, B. Ut etiam forte pro majori parte contingit in dictis aliis Officiis habentibus annexum ministerium in expeditionibus Litterarum Apostolicarum, aliorumque negotiorum Dataria, & Cancellarie, quoniam passim exercentur per-

peritos Substitutos, qui deputantur ab iisdem Officialibus, vel ab aliquo Superiori, puta Cardinali V. Cancelleriae, seu Datario, aut Regente Cancellarie, cum similibus; ideoque materia non est capax regular certæ, & generalis, cum totum pendeat à stylo, qui decisor est questione, an hujusmodi Officia locari possint, vel alterius questionis, an & quando Officialis substituens teneatur de culpa, & facto subfictus, quo infra Cap. 19. five ad quæ oterea tenetur substituens, & ad quem subfictus, C. cum similibus, super quibus nimis est digressio particulariter se diffundere, cum raro videantur in prædicta ita questiones, regulari solite ab observantia, vel stylo, sed quando occurrit, facilis est recursum ad illas tractantes.

9. Praesupposito vero incapacitate feminarum, vel aliarum personarum, ut supra, solent in aliquibus Principiis (non tamen pro mea notitia in Curia) in gratiam mulierum, & pro carum provisio conferrit Officia earum viris, unde propter eam dubium cadit, an viro præmoriens Officium varet, vel potius, habite ratione personæ, in cuius gratiam ita providerit in animo fuit, debeat conferriri alteri ad communitum ejusdem mulieris contemplante, D. Ad infor. eorum, que habemus in pensionibus Hispaniarum, & Portugallie, qua reservantur in faciem unius nationalis, vulgo nuncupati terra ferre, anima tamen illas distribuendi Italiam, vel alia incapaci, quod per mortem dicti reservarii non cessant, ut in sua Pensione cum fed., cum similibus.

a. Dico. 1. de Regal. b. De Regal. disc. 2. & de locato, & condicione disc. 3. & 39. c. a. disc. 21. de Regal. & disc. 39. de locato. d. De Regal. disc. 25.

De Officio assignatio in dotem, vel possesto in communitate per virum tanquam re extradotali, ad quid vir teneatur erga mulierem; Et de Officio possesto per haeredem fidicomisso gravatum, sive obligatum reddere rationes creditoribus haereditaris, vel per usufructuarium, & similes.

SUMMARIUM.

1. Quidam detur casus, ut Officium detur in dotem, vel in terrena extradotali mulieris.
2. De Officio dato estimatio cum vera estimatione.
3. Quid ubi detur in securitate.
4. Quod non sit infundendum in formalitate verborum, sed in certitudine suadente substantiam veritatis.
5. Quid Officium sit extradotale.
6. De usufructuarii particulari offici.
7. Quid ubi proprietatis veli ponere in tuto proprietatem.
8. Fructus vitalitatum est longe major.
9. Si redditus vitalitatis assignatus est Montali, quid facienda, & fixe invenire cursum fructus preti.
10. De usufructuarii universalis plurium bonorum, & jurium, inter quæ adiit officium.
11. An heres fidicomisso gravatus, vel beneficiatus, obligatus reddere rationes precipiat emolumenta Officiorum, & cuius sit damnum vacationis.
12. Quando in judicando sit procedendum, & de plurium casuum distinctione.

C A P. XII.

1. Puribus modis dari solet casus, ut Officia Venalia, & Vacabilia principaliter in gratiam mulieris, sub titulo assignacionis in dotem vel etiam bonorum paraphernalium, sive extradotalium de facto obtineantur à veris, à quibus percipiuntur emolumenta, quorum primus est jam infirmatum in fine capituli praecedentis, quod fecit Princeps habens in animo gratificari mulieri, illamque cum aliquo Officio provideret, ob ejus incapacitatem, illud conferat viro. Alter casus est, quando agitur de Officio, cuius mulier sit capax ad obtinendum, & retinendum, etiam in titulo, & substantia, ut ex gr. sunt ita portiones, de quibus secundum capitulo antecedenti actuum est. Et tertius, quando Officium cantat in persona alterius, puta patris, vel fratri, qui illud assignat in dotem filia, vel forori, aut quod eadem mulier tanquam haeres patris, vel fratri, five alterius possidet in communitate Officium, quod cantat in persona alterius etiam extranei, iuxta frequentem proximam eadem praecedenti capitulo, & in aliis antecedentibus infirmatum.

2. Distinguendo itaque casum assignacionis in dotem ab altero, in quo vir de facto percipiat Officium emolumenta,

vice, & nomine mulieris jure illius administrationis, quam vir habere solet honorum extradotalium mulieris, Quatenus pertinet ad casum dotis, inspicendum est, an assignatio facta sit jure vera estimationis loco quantitatibus, in qua dos sit constituta, vel converso datum sit inestimatum, priori enim casu, quod detur inestimatum, unde propriæ ipse vir efficiatur Officium, ejusque commodum de Dominus, juxta naturam bonorum, & iurum, quæ in dotem datur estimatum cum vera estimatione, ex deductis in his dotali fede, quod duplicitate sequi potest; Primum nempe cum formalis translatione tituli Officii in ejus personam, in qua residet ejus substantia; Et secundum quod continetur titulus in illa persona, in qua jam residet, ipse acquirat ejus omnimodam communitatem, ut plures eis sufficiantur. Atque five uno, five altero modica delupa cadit quassio, quid restituendum sit in casu solutionis matrimonii, vel alio casu restitutio isdotis, quoniam ita consisteret dicuntur in quantitate, pro qua assignatio facta est, omnem, commodum, & incommodum Officii pertinet ad virum tanquam Dominum, cuius utilitati cedit officium augmentum, & damno ejusdem decrementum, five periculum vacationis, ob illum contractum emptionis, & venditionis, qui per legem occurratur in bonis quæ in dotem datur inestimatum cum vera estimatione, unde propter ea questione defuper solum cadere solent super qualitate estimationis, an felicitate illa fit vera, & propria, ita ut sub se continetur dictum contractum empionis, & venditionis sub certo pretio, in quo potius quam in bonis, vel juribus assignatis dos consisteret dicatur, vel potius effecitum impropus, que fieri solet ad sciendam dotis quantitatem per lucrorum regulationem, aliusque effectibus, adhuc permanentibus bonis, vel juribus assignatis in dominio mulieris, & tanquam de bonis dotali bus, ut in sua Dotali fede latius, A.

In altero autem casu, quod Officium in dotem datum sit inestimatum, quamvis ob aliquarum legum antimiam circa usum fructuum datum in dotem, à quo ob rationis identitatem ad hujusmodi jura vitalitia recte licet arguere, Doctores procedentes cum confuso errore decidendi questiones cum regulis generalibus, vel cum legum, & auditorium littera, numeri se involvere videantur, atque decisionem pendere credant à verborum formalitatibus, & an ipsum jus fructuum producendum, quamvis cum vita mulieris relabile in dotem datum sit, vel potius dati sint ipsi fructus, ut hoc posteriori casu fructus, tanquam principaliter dati in dotem, fortis naturam habent, fucus autem priori casu, in quo sufficiat restituere ipsum jus tale quale fit, iuxta anforitates plene recentitas in Dotali fede, occasione agendi de usufructu dato in dotem, unde ad hæc jura vitalitia inferunt, ut ibi videri potest; B. Nihilominus pro meo sensu ita videatur quæstio facta, & voluntatis potius, quam juris, ideoque incapax reguli, vel decisionis universalis cuicunque casu applicabili, cum verius in singulis casibus decidenda sit ex illorum particularibus circumstantiis, nam, vel alteram fudentibus voluntatem, inter quas circumstantias, neglectis vere contemptibilibus verborum formulis, upot pro frequentiori contingenti; Notariorum potius, quam partium contrahentium præcipuum locum occupare debent communis; vel falem frequentiori usus loci, vel regionis, & verisimilitudo defumenda ex quantitate hujusmodi fructuum, seu emolumentorum, & qualitate onerum matrimonialium, metiendo ex qualitate personarum, & usi regionis, atque alias clarus error est cum generalitatibus, vel cum auditorium littera procedere.

Idque verum etiam ubi legatur inteflatum Officium, vel alterius hujusmodi juris vitalitatis in persona viri, quando ex facti circumstantiis confert non occultari dictum impli- citum contractum empionis, & venditionis, quo median te dos in pretio potius, quam in ipso Officio, vel jure consisteret dicatur, sed id factum esse ob subiecta materia necessitate, ratione incapacitatis mulieris, ut in ejus persona illud Officium residet, iuxta superius infirmata, quoniam humani actibus, que pendent à voluntate, illius in dotem filia, vel forori, aut quod eadem mulier tanquam haeres patris, vel fratri, five alterius possidet in communitate Officium, quod cantat in persona alterius etiam extranei, iuxta frequentem proximam eadem praecedenti capitulo, & in aliis antecedentibus infirmatum.

Ubi autem etiam continuo dominio pleno tituli, vel communitatis Officii in muliere, adeout recentetur inter ejus bona